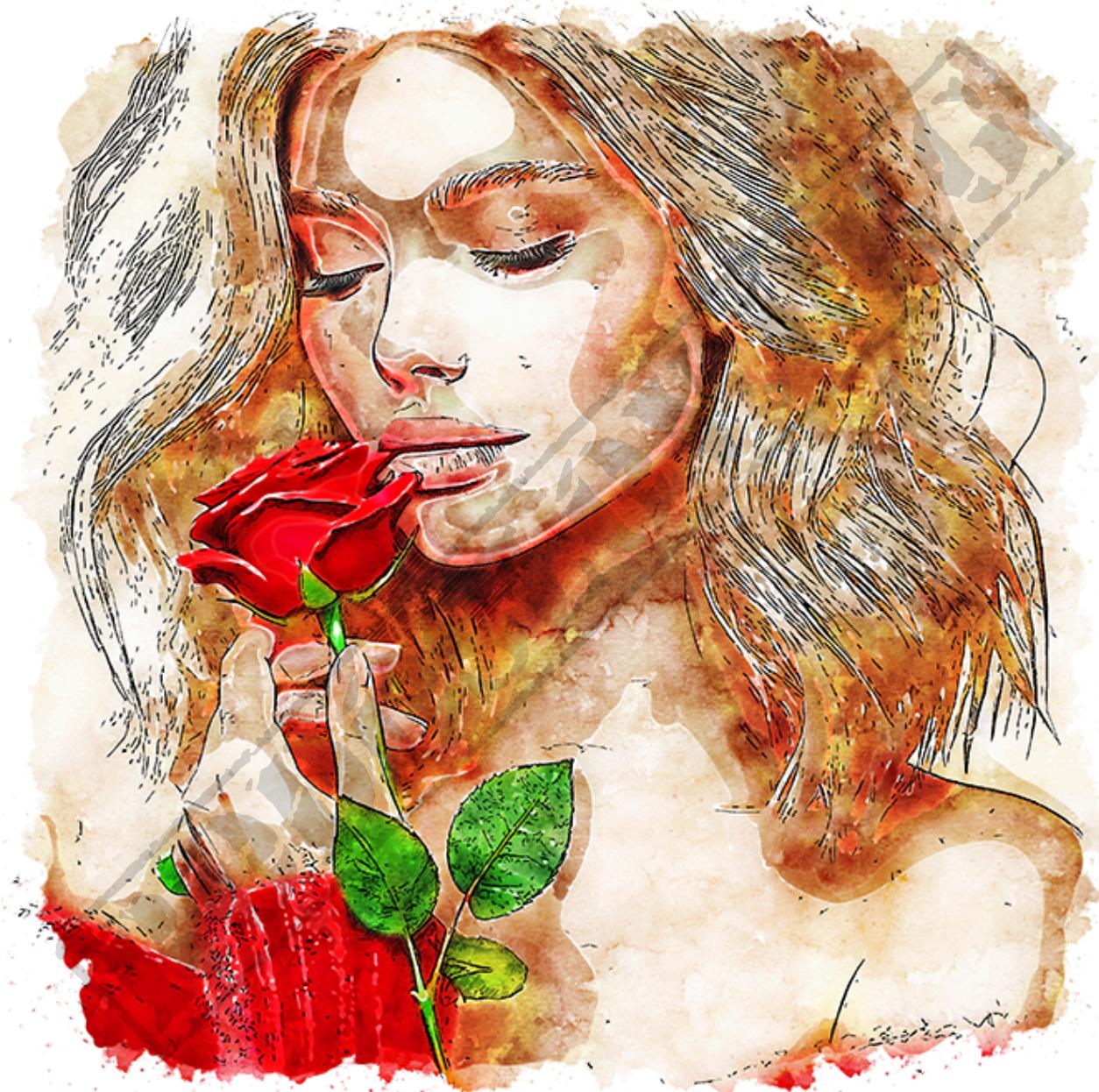

PROZA I POEZIJA

Postoje priče koje prelaze granice običnih reči i postaju deo osećanja. Ova stranica donosi zapise takvih trenutaka – mesta gde su misli postale reči, a reči svet u kojem se prepoznajemo. Neka ove priče budu spomenik jednog vremena, zapisane za buduće generacije. One nisu fikcija – one su deo nas, deo svega što smo živeli i što je oblikovalo našu stvarnost.

Napisane reči nisu samo priče; one ostavljaju skrivenе tragove, poput rebusa koji traže svoje rešenje. One su skriveni putokazi, zagonetke koje vode do trenutaka i osoba koje su obeležile naš život. Te reči tiho ostaju među redovima, prizivajući samo one koji umeju da vide i prepoznaјu aluzivno autobiografsko pisanje.

Oni koji se sretnu na polu

Bilo je to leto kao i svako drugo, godišnji odmor u mom vetrovitom Banatu. Ništa nije nagoveštavalo da će išta biti drugačije i ovog puta. Jedna poruka – bio je petak, šest popodne. "Pozdrav! Ja sam..., Mama je sada sa vama pričala. Ako ti ikako mogu pomoći slobodno se javi." pisalo je kratko, gotovo jednostavno. Samo par reči, koje će pokrenuti nešto što će promeniti sve; ništa više neće biti kao pre. Uvek sam se smatrao osobom otvorenom za nove susrete, pa sam, ne razmišljajući previše, rutinski odgovorio na poruku: "Zdravo! Da, baš sam se obradovao tom razgovoru." Ipak, ovog puta, nešto u tim ispisanim rečima privuklo me je na način koji nisam mogao odmah da objasnim. Bile su prožete tihom snagom i imale su čudnu, gotovo magičnu moć – kao da su u njima sakriveni odgovori na pitanja koja sam odavno ostavio po strani, ne shvatajući koliko su zapravo važna. Ušla je u moj život kao iznenadni letnji pljusak – svežina koja me je probudila iz rutine, osveženje koje sam želeo da zadržim. Ali, istovremeno, donela je i nevreme, buru emocija s kojima nisam znao šta da radim. Iako sam verovao da sam prošao kroz sve životne oluje, i da su me učinile otpornim na nove, njen slatkorečivo osvajanje, u kojem je bila pravi majstor skrivenog flerta, tih i neprimetno, počelo je da krči put do mog srca, komadić po komadić. Nisam ni slutio da će, nakon toliko godina, ponovo osetiti onaj mladalački nemir, onu strast koja izbija iza svake ispisane reči – osećaj za koji sam mislio da je zaboravljen, zakopan negde u prošlosti. Tako smo, dan po dan, počeli da delimo male trenutke, sitnice koje su ispunjavale prazninu između nas, iako smo bili kilometrima udaljeni. Svaki razgovor kao da je imao svoj ritam, svoju melodiju, a ja sam sve više počeo da cenim te male trenutke koje smo delili kao nešto samo naše. Sve te naše priče i smeh, taj mali svet koji smo stvorili, činili su gotovo magičan prostor. Izgledalo je kao da smo stvorili nešto što нико ne bi mogao da razume – ljubav između linija poruka i tihih trenutaka, u kojima smo osećali prisustvo jedno drugog, iako nismo bili zajedno. Koliko god smo želeli da budemo jedno uz drugo, postojale su reči koje nikada nismo uspeli da izgovorimo, osećanja koja nikada nismo uspeli do kraja da iskažemo. Nisam ni primetio kada je jednostavno prijateljstvo počelo da prelazi u nešto dublje. Ništa nije bilo rečeno naglas, ali između redova, u tišini koja bi usledila nakon svake poruke, osećala se bliskost.

Razmenjivali smo poruke, dugo i kasno u noć, dok su nas savladavali umor i san. Bez obzira koliko smo vremena proveli pišući jedno drugom, uvek smo se radovali novim jutarnjim porukama – nastavku priče koja se nikada nije prekidala. Bila je to ljubav koja je živela u slovima, u beskrajnim redovima rečenica koje su ispunjavale prazne sate, dok smo jedno drugom postajali sve bliži, iako su stotine kilometara između nas. Svaka poruka donosila je novi dah emocija, često prepun brzopleta ispisanih reči i gramatičkih grešaka, zbog žurbe i uzbuđenja i te želje da jedno drugom što više kažemo, da ništa ne izostavimo. Iz tih reči izvirivale su raznorazne ludorije, otkrivači mali svet poznat samo nama – i ništa od toga nije nam smetalo. Bili smo kao deca, ushićeni i očarani jedno drugim, gubeći osećaj za vreme u čeznutljivom iščekivanju dana kada ćemo se konačno sresti. U tim našim razgovorima zvao sam je "Nevolja" – mislim da je ona sama sebe tako nazivala, ili je, možda, to ona negde pomenula, tvrdeći da ima taj svoj luckasti karakter. I to je postala naša mala igra, šifra koju smo samo nas dvoje razumeli. Sve vreme je insistirala da, na našem prvom susretu, želi da joj poklonim crvenu ružu. Uživao sam u toj ideji, ali sam se istovremeno zabavljao odbijajući je na hiljadu simpatičnih načina, izmišljajući razloge zašto je, možda, ipak neće dobiti, dok bih joj ponekad poslao ružu, ali onu digitalnu, koja za nijansu manje obavezuje nego ona prava, na šta je uvek reagovala sa zadovoljstvom – tek da podignem atmosferu i unesem malo te igre koja je dodatno raspirivala njenu radoznalost. Ta naizgled naivna kanonada ispisanih, ponekad i jedva čitljivih reči, probudila je u meni onu davno zaboravljenu, gotovo zauvek ugaslu kaskadu osećanja. Osećanja koja sam poslednji put doživeo u mladosti, kada su snovi bili sirovi i jednostavnii, ali srce ih nije primalo s ovim intenzitetom – ne kao danas, trideset godina kasnije, kada svaka emocija odjekuje dublje i snažnije nego ikada pre.

Dok je leto lagano prelazilo u jesen, a lišće počelo da poprima tople jesenje boje i tiho pada kao šapati prirode, jesen je pripremala sve za svoj mirni zimski san. Sve oko nas je usporilo, i naše reči su pratile taj ritam, postajući manje brze, ali ispunjene istom toplinom kao i pre. Svaka poruka bila je poput jesenjeg listića – lagana, nežna, a opet puna tihog iščekivanja koje je obavijalo naše redove, kao da svaki redak polako priprema teren za susret. Jesen je donosila obaveze, posao i svakodnevne sitnice koje su često prekidale naše duge razgovore, ali svaki put kada bih zastao i ugledao njenu poruku, osetio bih onu istu radost kao i u početku, kao da stiže

da me podseti koliko je malo ostalo do našeg susreta. Svaki naš razgovor bio je kao zrak sunca koji izranja kroz jesenju maglu, prekrivajući me toplinom koja je i dalje iznenađivala. Sve češće sam razmišljao o njenim rečima i osećao kako u meni raste nemir – onaj koji govori da je čekanju skoro kraj.

Na naš prvi susret krenuo sam s porukom: „Ne treba ni ova godina ništa da mi donese, samo nemoj ništa više da mi uzme.“ Ove reči nosile su težinu koju je teško opisati. Verovatno ih je izgovorila misleći na sve što je izgubila te godine, na oca koji joj je bio oslonac, čija odsutnost je ostavila rupu u njenom životu koju ništa nije moglo ispuniti. Dok su snežne pahulje tiho padale, stvarajući beli pokrivač po asfaltu, shvatio sam njene reči kao omen, kao poziv na srećan put, usred loših vremenskih prilika. Te reči urezale su mi se u srce, kao podsećanje na teškoće koje je nosila sa sobom i kako je svaki njen korak bio težak, a misli opterećene tišinom brige i prošlih gubitaka koji su je pratili.

Zla sudbina ipak nije čula njen tih vapaj. Niti je godina, koju je molila da ništa ne doneše, poslušala njenu molbu da bar ništa više ne uzme. I tako, u toj novoj godini, od koje smo oboje očekivali toliko toga, sudbina je nastavila svoj nemilosrdni tok – i oboje smo izgubili. Ona je izgubila još jednu dušu koja joj je bila nit sa prošlošću, taj tih oslonac i utehu, a ja... izgubio sam ne samo nju, već i svoj svetionik iz davnina, koji me je uvek vraćao pričama o korenima, o sudbinama i prošlim vremenima. Bila je čuvar mog porodičnog nasleđa, nežni glas prošlosti koji je, na neki način, sve vreme čuvaо naše susrete. Ta osoba, nevidljiva ali uvek prisutna u njenim pričama, bila je možda jedini razlog zbog kog smo se sreli, posrednik između dva sveta, povezujući nas dok smo kroz reči otkrivali jedno drugo. Kao poslednji deo tog kruga koji nam nije bio suđen, ostao sam obavijen osećajem duboke praznine, koju je njen gubitak ostavio u mom srcu. Ta praznina nije bila samo odsustvo; bila je tačka koja je obeležila kraj nečega što je moglo biti, ostavljajući za sobom samo echo naših zajedničkih snova i neostvarenih trenutaka. Kao da je zajedno s njom nestala i ona nit koja nas je prvobitno spojila, i s njom sve reči, sve priče koje smo u beskrajnim noćima ispisivali, uživajući u svakom isписанom redu. Kao da su nestale i sve te tihе rečи koje su bile naše sklonište, naši mostovi preko nepreglednih daljina, osvetljene tek žarom naših uzdaha i tihim odjecima naših srca.

Iako je putovanje prošlo bez ikakvih prepreka, na odredištu su me čekali problemi. Nikad u životu nisam video dužu ulicu; protezala se kilometrima kroz brda i tamne šume, sa desetinama krakova, poput reke koja se rasipa u bezbroj rukavaca. Misleći da sam pronašao pravu kuću, parkirao sam auto, uzeo poklone i krenuo ka vratima. U dvorištu je bio vezan pas, sa pogledom punim divlje agresije, poput onih iz stripova mračnog carstva Darkwood. Moje kucanje na vrata trajalo je dugo, ali niko nije odgovarao, pa sam odustao i seo u auto, na to je sigurno uticao i pas koji je, kao čuvar mračnog doma, u meni budio osećaj straha. Nazvao sam njenu majku, koja mi je objasnila da to nije njihova kuća, upozorivši me, uz blagi osmeh, da se udaljim, naročito ako imam cveće u rukama, jer je vlasnik te kuće bio poznat po svojoj ljubomori. Srećom, kod kuće nije bilo nikoga, i niko me nije video. Krenuo sam prema instrukcijama da pronađem pravu adresu, koja se nalazila pored nekog bunara, međutim, za svo vreme mog boravka nisam uspeo da identifikujem taj čudni bunar, kao da je bio nevidljiv. Nakon više od nekoliko frustrirajućih krugova, konačno me je nazvala njena majka. "Vidim te!" rekla je, izlazeći napolje i mahnuvši mi, kao da je bila vodič u ovom labirintu. Već od samog početka ništa nije ukazivalo na to da će ovaj prvi susret teći glatko, kao ni sam dolazak.

Posle dugog putovanja i manjih problema, stajao sam pred njenim kućnim pragom. Nevolja, razlog mog putovanja, nije bila kod kuće – bila je na poslu, pa sam, s puno nestrpljenja i uz kafu, čekao trenutak kada će se pojavit. Dočekala me je njena majka, žena neverovatne pozitivne energije i snage. Otvorila je vrata sa osmehom koji je nosio sve ono što dom zaista čini domom. Iako je te godine ostala bez muža, a tuga bila prisutna u njenoj kući, to nikada nije pokazivala. Dočekala me je s onim toplim gostoprivrstvom koje se nikada ne zaboravlja, kao da smo se poznavali ceo život. U njenom pogledu uvek je sijala neka čudna radost, ona koja se javlja samo kod onih koji su prošli kroz oluje života, a ipak su uspeli da očuvaju svetlo u sebi. Njena sposobnost da unese veselje u svaki trenutak bila je gotovo magična, poput zvezde koja sija u tami. Nećemo zaboraviti taj trenutak kada nam je, sa smeškom, ponudila kandirani đumbir. Taj neobičan plod nosio je miris koji nas je radoznalo privukao, ali prvi zalogaj je izazvao smeh i grimase – ukus toliko neočekivan da je smeh postao nezaustavljiv. Prostorija se ubrzano ispunila zvucima čistog, gotovo detinjeg smeha, kao melodija koja briše svaki trag brige i tuge. Bilo je to pola sata koje se urezalo u srca svih nas, pola sata bezvremenske radosti koja nas je povezala na način na koji samo deljene emocije mogu. Njena nežnost i dobrota, pružene svima koji su delili

njen dom, a posebno prema njenoj majci čije je godine brižno štitila, svaki pokret, svaki pogled govorio je o tome koliko je uložila sebe u ljude koje voli. Ta njena dobrodušnost i srce koje nije poznavalo granice ostavile su dubok trag u mom sećanju, poput svetionika koji uvek pokazuje put kroz najmračnije noći.

Kucnuo je taj čas, kao scena iz filma u kojoj se dva junaka sreću tačno u podne. Stajali smo licem u lice, napokon zajedno posle svih onih reči koje smo razmenili, posle svih tih naših beskonačnih razgovora i čekanja. Ali taj osećaj radosti koji sam s nestrpljenjem očekivao nije bio tu. Sva ta noćna dopisivanja, svi trenuci kada sam verovao da smo duše spojene, sada su izgledali kao otisci u pesku, koje je vetar već gotovo u potpunosti oduvao. Ovaj prvi susret, ispunjen toliko visokim očekivanjima, trebao je da bude trenutak čiste sreće, ali umesto uzbudženja, dočekala me je suprotnost – trenutak hladne tištine. U njenim očima nisam video onaj sjaj koji sam zamišljao, niti onu iskrenu sreću koja bi trebala da osvetli naš susret, iako sam naslućivao senku razloga koja je tiho gasila taj plamen. Delovala je daleka, kao da je nešto duboko u njoj pritiskalo srce, kao da je nešto u njenom srcu bilo neizgovorenog, nešto što nije želela da podeli sa mnom. Nadajući, da će se ponovo pojaviti ona devojka koja je oživljavala naše razgovore. Šetali smo kroz grad, koji je u decembru blistao od svetlosti, a svaka ulica bila je okičena šarenim lampicama. Jelke su se ponosno uspravile, a vazduh je mirisao na cimet i kuvano vino. Osećao sam kako se između nas stvara čarolija, ali ona je bila samo na površini. Ispod te blistave spoljašnjosti, ništa nije moglo da prekrije onu neuhvatljivu tugu koja je visila u vazduhu kao teška magla, gušeći sve što je moglo da nas zbliži.

Boravak u kući bio je mnogo više nego prijatan; bio je to susret sa suštinskim gostoprimstvom koje se teško može opisati rečima. Provodili smo vreme razgovarajući o svemu – o životu, ljubavi, ludorijama koje smo planirali u poslednjim mesecima, kao da smo svaki trenutak pažljivo gradili. Sedeći pored neobično velikog prozora, kroz koji se pružao veličanstven pogled, posmatrali smo snegom prekriveno polje koje se protezalo pred nama, dok se iza njega, u magli, nazirala gusta šuma. Vatra je lagano pucketala, zagrevajući nas dok je sneg neumorno padao, prelijevajući sve u mirnu, zimsko-romantičnu tišinu. I dok smo sedeli i razgovarali, vraćali smo se u one noćne sate proteklih meseci kada smo dočekivali jutra zajedno, upuštajući se u razgovore o svemu i svačemu – o onim stvarima koje su, uprkos svim našim dugim diskusijama i

pokušajima da ih rasvetlimo, uvek nekako ostajale nedorečene. U tom prelepom okruženju, pričali smo, smeiali se i dopuštali da nas preplavi osećaj prolaznosti. Ti trenuci, svaki dragocen, kao snežne pahulje koje lagano padaju, a onda nestaju. Sedeli smo tako satima, ne praveći razliku između dana i noći, dok su sati prolazili neosetno, smenujući svetlost dana s tihom senkom večeri. Negde između tih trenutaka, tišina je postala dublja, a svetlost sve mekša, kao da nas je pripremala za ono što dolazi. Kako se svetlost dana povlačila, ustupajući mesto bledom sjaju mesečine, osećali smo kako se trenutak rastanka polako približava, tiho i neprimetno, poput senke što prekriva sneg.

Mnogo kasnije, dok sam se borio s mislima koje su me mučile, rekla mi je da sam joj te decembarske noći delovao hladno, ne shvatajući da je i njen srce bilo obavijeno istim zimskim plaštom, onim koji nas je tiho udaljavao i skrivaо toplinu za kojom smo oboje tragali, da sam je možda razočarao time što nisam pokazao dovoljno emocija. U tom trenutku, srce mi se steglo od bola. Pitao sam se kako nisam mogao to da vidim, kako nisam prepoznao tu potrebu za bliskošću koja je visila u vazduhu. To je bio naš prvi i poslednji susret, a svaka njena reč me progonila, ostavljajući me s osećajem nemoći. Želeo sam da je poštujem, da budem pažljiv, da zadržim neki korak nazad, ali ona je to protumačila kao ravnodušnost, kao nezainteresivanost kao znak da mi nije stalno. Kako je moguće da u svetu u kojem danas živimo, dobri maniri i poštovanje prema nekome do koga nam je zaista stalo budu protumačeni kao slabost – kao nešto što će nam, umesto da nas uzdigne, doneti više štete nego koristi. Taj trenutak, koji je trebao da bude početak nečeg posebnog, pretvorio se u bolnu uspomenu koju nosim sa sobom.

Istina je bila drugačija, a ta spoznaja me dodatno povređivala. Moje srce je kucalo za nju, možda čak previše, ali nisam znao kako to da pokažem. Iako smo sedeli jedno pored drugog, osećao sam da, iako blizu, nikada nismo stvarno bili zajedno. Svaka njena reč bila je teža od onih hiljadu poruka koje smo razmenili, kao da su nas dve duše, iako povezane, osudile na udaljenost koja je bila neprelazna. Kao da je svaki pokušaj bliskosti bio okovan strepnjom i nesigurnošću, prožet nepotrebним strahom od zle reči i reakcije drugih, što nas je, pod teretom nepisanih pravila, udaljavalo bez pravog razloga.

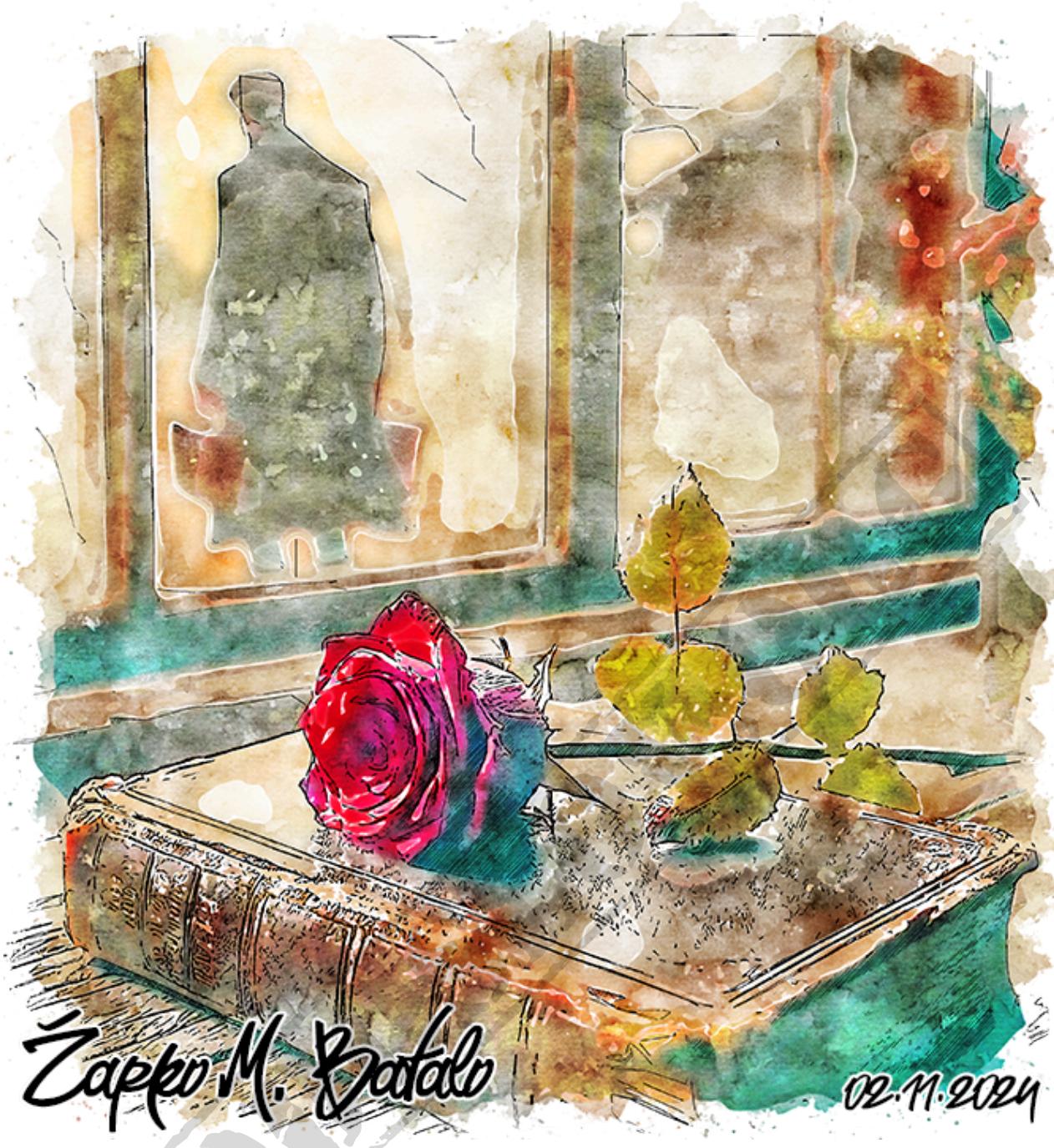
Ponekad sam mislio da te razumem bolje nego iko na svetu, a onda bi usledio trenutak kada sam shvatao da si enigma, zagonetka koja će zauvek ostati nerešena. Moje poverenje u tebe bilo je iskreno i duboko, jer si mi uvek govorila o lojalnosti – o tome kako ljubav zahteva istinu i poštovanje, a na kraju si baš sve to pogazila. Upravo to me je najviše povredilo: osećao sam da si mi oduzela pravo da odlučim, pravo da znam na čemu sam. Umesto toga, ostavio sam srce u rukama devojke koja je u moj život ušla kao onaj iznenadni letnji pljusak sa početka priče – svežina koja je probudila moju dušu, ali i koja je igrala igre koje ja nisam znao da igram, koja me je zavaravala dok sam pokušavao da je zaštitim i da joj budem oslonac. Ne želim da budem nepravedan prema tebi, ne želim da nosim teret greha zbog toga što bih te nepravedno okrivio za sve, niti da svu krivicu prebacim na tebe. Ne želim da ova tužna priča bude ispričana kroz tvoj gubitak, i da te postavim na stub srama. Možda sam trebao biti jasniji, odlučniji, ali tih reči nisam imao. Borio sam se sa sopstvenim demonima, lomio se u tišini, tragajući za odgovorima na sva ona pitanja koja su ostala neizgovorena. Ti si bila nestrpljiva, bez razumevanja za moje unutrašnje dileme koje su me mučile, ne pružajući mi vreme da pronađem odgovore koji su mi bili potrebni. Kao i sam naslov ove tužne priče, "Oni koji se sretnu na polu", tako i krivicu delimo na pola. Moje srce, koje si ukrala, podeljeno je na pola – i iako je jedna polovina zauvek utihnula, druga će uvek kucati za tebe, ta polovina će ti zauvek bezuslovno biti rezervisana.

Sada, kad kroz život koračam sam, sve mi se vraća kao film kroz misli. Pokušavam da složim razbacane delove našeg malog sveta, da razumem gde smo tačno pogrešili, šta smo mogli drugačije. Pitao sam se da li bi sve bilo drugačije da smo imali priliku da se sretнемo mnogo ranije, da razgovaramo u četiri oka – da osetimo jedno drugo, bez maski, bez igara. Da li bi, da se ponovo sretnemo, opet došlo do iste decembarske zime, ili bi možda ovaj put bila moguća drugačija stvarnost – ona sa početka priče, letnjih noći u kojima smo do kasnih sati, kao deca, uživali u našem novom poznanstvu? Do tog drugog susreta neće nikad doći, jer ta zla kob te godine, koju si molila da ti ništa ne donese, ali i da ništa ne uzme, uzela nam je neočekivano jedinu nit koja nas je spajala i koja nas je zauvek napustila. Ona, sa svojim mudrim godinama, pričala mi je o životu tvoje porodice, pružala mi fragmente prošlosti koje sam želeo utkati u knjigu – priču o svima nama. S njenim odlaskom, ostala je samo senka mogućnosti za naš ponovni susret.

I dalje te volim na meni svojstven način, tiho, bez reči, bez nametanja, kao sećanje koje ne bledi. Ostala si moje „lišće na grani,“ deo mene koji nije želeo da zaboravi, bez obzira na sve nesuglasice i povrede. Ispisali smo posebnu, ali nesrećnu priču – onu gde smo se voleti mogli, ali zajedno biti nikada nismo. Sada, kada mi je jasno da ova bajkovita priča nikada neće biti ispričana do kraja, ne krivim te. Jer, uprkos svemu, ti si mi poklonila osećaj za koji sam verovao da sam zauvek izgubio pre mnogo, mnogo godina. Oživila si deo mene, podsetila me koliko ljubav može biti prelepa i vredna življenja, pa makar trajala samo trenutak. I to je dovoljno da zauvek ostaneš u mom srcu, kao tiki znak da se i najkraći trenuci sreće mogu pamtitи ceo život.

Uspomenu na tebe nosišu kao nedosanjani san, zamagljen i lep, onaj koji luta granicama zaborava, ali nikada u njega ne pada. I sve što pišem, pišem suzama, rečima koje su ispunjene bolom. To su moji tiki krikovi protiv zaborava, način da ti dam deo svog srca koji se opire prolaznosti. Ako nas uspomene ne mogu sačuvati od vremena koje neumitno briše sve možda će to učiniti moje reči, uklesane u papiru i duši. Ostao sam tako, kao čuvar neostvarenih nuda, da se nadam i pamtim, dok mi u mislima tiko odjekuju reči: „lojalnost je važnija od ljubavi“, opominjući me na sve što sam izgubio i sve ono što smo mogli biti. Na kraju, znam samo jedno: sve što smo proživeli, sa svim smehom i suzama, ostaje duboko u mom srcu, čuvano za sva vremena, neizbrisivo. A ti ćeš zauvek ostati moja neizgovorena rečenica, ono „možda“ koje nikada neće dobiti priliku da postane „zauvek“.

Žarko M. Batalo

02.11.2024

www.rodoslov.org

Odlomak iz knjige Primislje – Rodoslovna knjiga, autor Žarko M. Batalo, "Od povića škole do zbjega močilskog". Ovo izdanje knjige je verzija 1.0 i ažurirano je poslednji put 02.11.2024.